

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

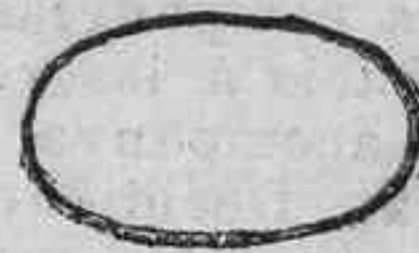
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

C. PLASENCIA.

¡Era un artista! Pintava
ab inimitable brillo
y en cada toch que donava
la memoria renova va
de Velázquez y Murillo.

CRÓNICA.

No podem queixarnos los barcelonins. Si las cosas van seguint aixís, prompte 'ls periódichs de Barcelona podran imitar als de Madrit, qu' entre las diversas seccions que publican, se n' hi conta una titulada:

EL CRIMEN DEL DÍA.

¡Y cuánts lectors que desdenyan la política, la literatura, las arts y 'ls teatros, que s' amohinan sentint parlar de la Junta del Cens y de la Triple Aliansa, de la publicació de tal llibre, de la exposició de tal quadro, del estreno de tal ópera; cuánts y cuánts lectors apátichs encare no veuen aquell titul llamatiu, s' hi abocan, com uns golafres desafortats quan senten la forta olor de un plat incitant y carregat d' especies!

No acostumém nosaltres á dedicar las columnas de la ESQUELLA á aquesta classe de assumptos; pero contra la nostra costum, avuy tenim de ferho obligats per forza major. ¿Es culpa nostra si 'l camp ahont germinan y floreixen los successos de actualitat, en lloch de plantas útils y flors olorosas, no 'ns presenta avuy sino gatasas y escardots y altras plantas que punxan y esgardissan?

No, mil vegadas. Nosaltres no sembrém. Sols cullim. Y cullim sempre lo que 's troba... mal, com avuy succeheix, no 's trobin sino crims y fets desagradables.

La rahó s' ho porta y es impossible rebelarnos.

Lo crim del carrer del Correu vell, lo crim del carrer del Hospital.

Es ben curios lo primer, segons los datos que se 'n coneixen.

Un noy de bona casa, tal vegada seduhit pel flamenquisme que 'ls nostres cafés cantants s' encarregan de infiltrar en las costums, s' acosta confiat y traba amistat estreta ab una colla de galifardéus capassos de tot. Los seus amichs pinxejan, ó millor dit, xulejan. Van de café en café entregantse á la vida alegre. Forman part de una societat titulada *La Magnolia*, ahont se balla y 's representan comedias. Segons se 'ns ha dit, una de las obras que solian posare en escena allí, se referia al crim del carrer de Moncada, á aquella parada feta al pobre cobrador Azemar que li costá la vida.

Ab produccions de aquest género qu' ells mateixos se deuen escriure, se diverteixen, familiarisantse ab l' espectacle del crim. Un dels processats, Peynador, fill de Madrit, fa versos, roba y dona ganivetadas.

¿Se vol res més flamench?

Y en Roig, aquell fill de bona casa, que havia de buscar millors companyias, va ab ells, pren café ab ells, assisteix á las representacions de *La Magnolia*, 'ls acompanya per tot, riu y tal vegada 'ls admira... Decididament, los seus companys serán dolents; pero tenen molta sal, res los espanta, y mostran en tot una despreocupació tan garbosa, qu' es precis no tenir gust per no enamorarse'n.

En Roig cobra 'ls lloguers de algunas casas que posseheix lo seu pare, graneja bastant, fins deixa diners y usa per tot dia una rica agulla de corbata y un hermós rellotje d' or... lo necessari pera temptar la codicia dels seus companys.

Aquests aprofitan un diumenje pera dirli:

—¿Sabs aquell fulano que 't déu tal cantitat? Donchs vina ab nosaltres y te la farém cobrar.

—¿Ahont viu?

—Vina ab nosaltres.

Y se 'n hi va. L' acompanyan al solitari carrer del Correu vell, allá ahont no passa una ánima. Un dels de la clica ha pres la davantera y s' ha apostat dintre de una escaleta fosca y encofnada. Es en Peynador. A un altre li agafa pòr, dona una excusa y se 'n va á Santa María del Mar á esperar lo desenllás del drama. Es en Benavent. En Roig se queda sols acompanyat de un dels seus amichs, anomenat Puig. Entren en la escaleta y 'l pobre jove cau ferit de mort: en Puig, que l' acompanyava, també... En Peynador fuig ab lo rellotje y ab l' agulla del infelís.

¿Qué ha succehit? Pretén en Peynador que, sent curt de vista com es, al tirar una punyalada á n' en Roig, va equivocar-se ferint al seu company. Aquesta versió no la troba ningú prou verossimil. Es més probable que aquells dos xacals se disputessen á ganivetadas lo boti de la seva víctima. La justicia ho esbrinará.

¿Y qué 'n feu del rellotje l' assessi? Se l' empenyá desseguida Y dels diners que 'n tragué se 'n comprá una capa nova, un barret de feltre nou, las prendas indispensables pera presentarse fet un xulo als seus companys de *La Magnolia* y lograr que aquests li diguessen:

—¿Y qué n' es de curro en Peinador!

Girém full. Separém la vista de aquest quadro aflamencat, en lo qual hi destaca un sol color... lo color de sanch... Menos mal si la sort del pobre jove inexpert que derramá la seva, serveix de llissó á tants y tants com tal vegada la necessitan, pera deturarse en son camí de perdició.

* *

¿Qui 'ls donaria entenent de casarse, á principis del mes passat, á aquell vell de més de setanta anys, de cara apagesada, ab aquella venedora de la Boqueria que 'n tenia ja més de cinquanta? Aneuhó á saber. Algú suposa que van fer lo casament unas tiradoras de cartas.

Diuen qu' ella tenia mal génit. Tal vegada la impulsá al matrimoni lo desitj de tenir á tota hora una víctima ab qui esbravarse.

La vida del matrimoni feya ja algunas semanas que s' havia tornat una vida impossible. Passavan lo dia en continuas qüestions. Ella bescantava per tot arréu á són marit; ell no tenia prou paciència per sufrirho, ni prou decissió pera rompre de una vegada aquell llas nuat feya poch temps, aquell llas escorredor que l' ofegava.

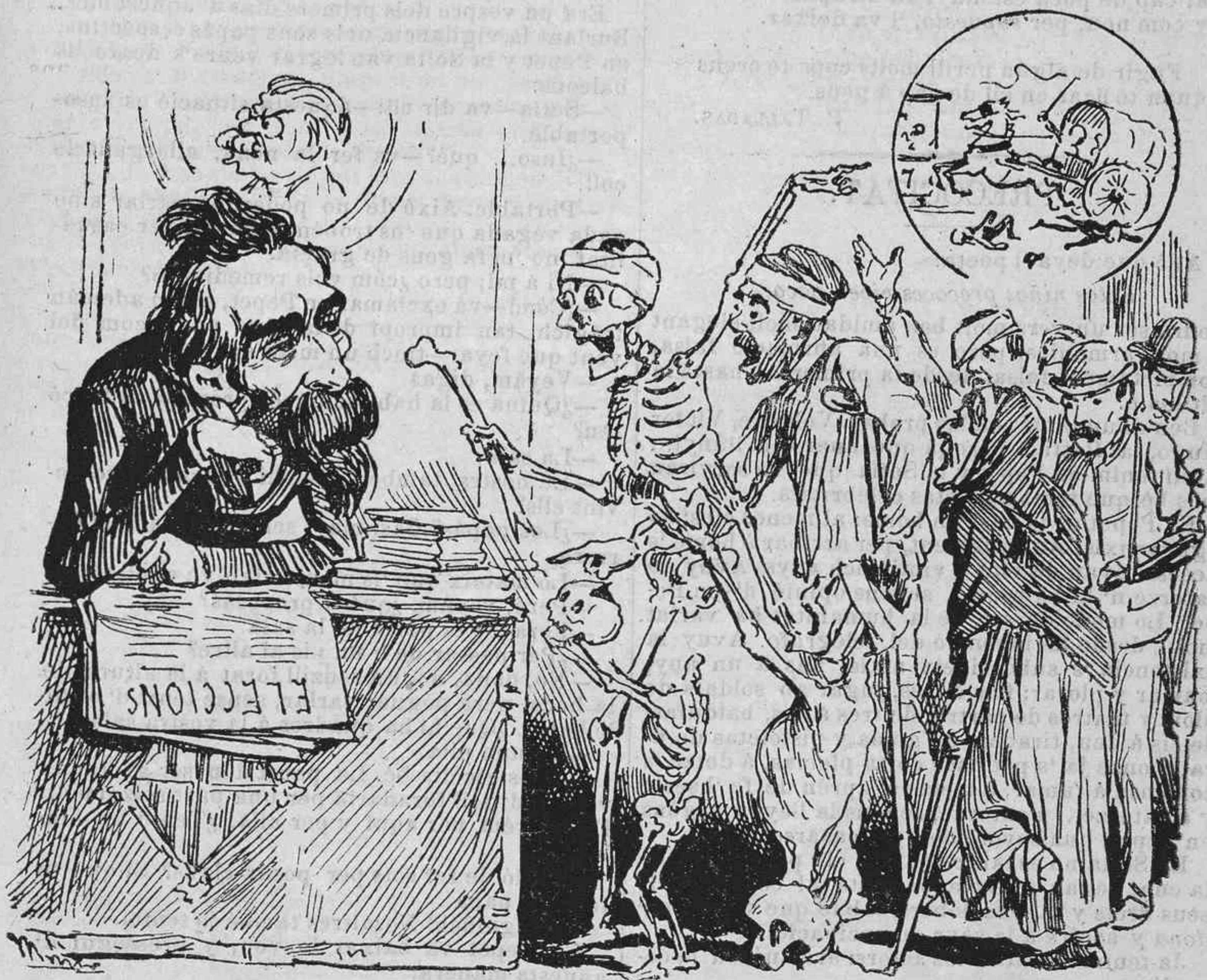
En la matinada del últim dilluns se senti dalt del pis ahont vivian, gran tarrabastall de mobles, crits, gemechs y escándol. Una veu de dona deya:—«¿Qué fas boig? ¿Qué 'm vols acabar de matar?» Després queya desde 'l balcó al carrer un punxó ensagnantat. Després silenci absolut.

Més de mitja hora necessitaren los agents de l' autoritat pera conseguir que se 'ls franquejés la porta. Los obri un home trasportat, esbufegant, plé d' esgarrapadas y feridas. Entraren en la cambra y tots los mobles estavan en desordre, y en lo balcó, apoyat lo cap sobre la part inferior del bastiment, jeya 'l cadáver de una dona, cusit de feridas. Per terra dos ganivets de postres. Lo nus gordiano acabava de tallarse, després de las més terribles estrabadas.

Pretén lo marit, que 'l vespre avants la seva dona no li havia donat sopar; assegura que á la

MANIFESTACIÓ

DE LAS VÍCTIMAS DE LAS TARTANETAS, TRANVÍAS Y DEMÉS VEHÍCULS.

— ¡Senyor Coll, fassins justícia...!
 ¿Que no 'ns mira? ¿que no 'ns veu?
 ¡Pensi un xiquet ab las vidas
 dels pobres que aném á peu!

nit, haventli passat l' enfado, tractá de ferli una carícia, y qu' ella 'l retxassá de una manera brusca. Llaboras una onada de sanch li muntá á la testa. Sentí la ira que sent la bestia en los moments del zel. S' agarboná ab la sèva dona... qu' era sèva per més que ella no volia serho... lluytaren llarga estona, entre la fosca... caygueren en terra 'ls dos, anaren á buscar ganivets, tornaren á lluytar... y guanyá á la fi qui tingué més forsa.

¿Será enterament veritat aquesta versió del marit?

Una persona hauria pogut comprobarho; pero ni aixó es possible. Me refereixo á aquell capellá de la barba gris que haurán vist tots vostès pèls carrers de Barcelona. Dit capellá vivia de rellogat en la casa; pero desde 'l principi de la sarragata, lluny de presentarse á descompartir á aquellas fieras, se tancá, plé de pór, en la sèva cambra, y tancat aixís, en son amagatall, permanesqué, fins molta estona després de compareixer la justícia. Ell vá sentir lo soroll; pero no vá veure res... Y encare potser no podria descriure

ab exactitut lo que vá sentir, tales l' esglay que 'l dominava.

No hi havia altres sers vivents en la casa... Es á dir, sí: hi havia també dos aucells. Dos canaris, als quals despertá l' estrépit de la brega y que 's posaren á refilar sobre aquell camp de lluyta, sobre aquell camp de mort.

Hi ha en aquest crim tot un drama naturalista.

L' amor, menjar de gent jove, saborejat per paladars de vells, tornantse agre á las primeras bocadas... Una marmanyera, un pagés, un capellá poruch que 's tanca... y per completar lo quadro, dos canaris que refilan.

¿Y dirán encare que la realitat no compón quadros plens de sensació y del més palpitant interés?...

P. DEL O.

MORALEJA.

Crusant don Pere un camp d' Andalusia, se va pensar que un toro 'l perseguia;

y quan la bestia lo vegé fugir,
llavoras de debó 'l va perseguir:
al cap de poca estona 'l va atrapar
y com nou, per *supuesto*, 'l va deixar.

Fugir de algú perill molts cops te creus
quan te ficas en ell de cap á peus.

P. TALLADAS.

PRECOCITAT.

Alló que deya 'l poeta:

Estos niños precoces viven poco...

podrá ser un vers molt ben amidat, molt elegant y molt armoniós; pero es una afirmació falsa, completament falsa, desde la primera e, hasta la última o.

Ben abundants son las probas. Voltaire, Víctor Hugo, la Patti... pero já qué anar tan lluny!... Aquí tenim en Pepet y la Sofia que 'ns servirán més bè que totas aquestas celebritats.

En Pepet es ja casi un home: al menos ell s' ho figura aixís. Antiguament, per arribar á home 's necessitavan de vint á vinticinch anys. Avuy ab catorze n' hi ha prou... segóns opinió d' en Pepet. Lo modo de ser de la humanitat ha variat molt, desde la invenció del telégrafo. Avuy la existencia 's subdivideix aixís: fins á un any, mamar y plorar; fins é tres, jugar ab soldats de plom y teatros de cartró; de tres á sis, baldufas; de sis á deu, tiradors de goma y pistoletas de fira; á onze ja 's pot usar corta-plomas, á dotze 's comensa á fumar, á tretze s' aprén de fe 'l serio y á catorze... á catorze, segóns la ley, y segóns en Pepet, qualsevol home pot casarse.

La Sofia no es tan vella com ell: pero t'è també la edat legal: tretze anys. Está al corrent dels seus drets y 'ls seus debers, sab lo que vol dir *ser dona* y aspira á la seva emancipació.

Ja tenim retratats los actors: ara aném á la comedia.

Cóm ha comensat la cosa, es difícil averiguar-ho: l' únich que resulta en clar, es qu' en Pepet y la Sofia s' estiman y tenen relacions honestas.

Son vehins: la casa ahont viu en Pepet, té 'l número deu; la de la Sofia, 'l dotze.

Durant l' istiu las relacions han marxat endavant, sense 'l més petit obstacle.

Al matí, avants d' anar á colegi; al mitj dia, tornant de colegi y á la tarde després del colegi, en Pepet y la Sofia no s' han mogut del balcó, parlant de las sevas cosas y pintantse ab la més viva eloqüencia la intensitat del seu amor.

Tots dos viuhén en ters pis, los balcóns están á dos pams de distancia, y 'l diálech resulta tot lo cómodo que 's pugan imaginar.

Ni 'ls pares d' ell, ni 'ls d' ella han reparat en res. ¿Qué t'è d' extrany que al istiu se surti al balcó, per pendre la fresca, per contemplar la lluna y per escoltar las orgas que passen?

Lo mal es que després del istiu ve la tardor, y d'errera de la tardor apareix l' hivern.

Los dos enamorats no podian ja anar al balcó per pendre la fresca: la escena hauria semblat ridícula y falsa: los dias comensavan á ser desagradables, y las nits tempestuosas. Sos pares, que no participan del seu entusiasme per la vida al balcó, los haurian arrossegat á dintre del pis, tancant las vidrieras, sense ferhi gayres compliments.

En Pepet, il·luminat per la experiencia dels seus catorze anys, va compéndreho aixís, y 's va posar á rumiari pera salvar lo conflicte.

Era un vespre dels primers dias d' aquest mes. Burlant la vigilancia dels seus papás respectius, en Pepet y la Sofia van lograr veure's desde 'ls balcóns.

—Sofia—va dir ell:—aquesta situació es insportable.

—¿Inso... qué?—va fer la nena, allargant lo coll.

—Portable. Aixó de no podernos parlar sino cada vegada que 'ns trobém al carrer per casualitat, no 'm fa gens de gracia.

—Ni á mi; pero ¿cóm vols remediarmo?

—¿Cóm!—va exclamar en Pepet, ab un ademán trágich, tan impropio de la seva edat, com del vent que feya:—tinch un medi excelent.

—Veyám, digas.

—¿Quina es la habitació més próxima al balcó teu?

—La sala.

—La nostra també. ¿Que hi venen gayre sovint ells?

—¿Los papás? Casi may; sempre son allá al darrera.

—Lo mateix que 'ls meus: aixó vé molt bé.

—Pero, veyám, ¿qué 't proposas?

—Foradar la paret de la sala.

—¿Per passar de l' un pis al altre?

—No, dona, no: un senzill forat á la altura de la boca, pera poguer parlar, sense tenir d' obrir lo balcó. ¿Que hi ha quadros á la vostra sala?

—Sí; una pila.

—Pues escolta bé. La paret deu ser groixuda y sería difícil foradarla per una part solzament. Foradarém per aquí y per allá. ¿Teniu un filabarquí?

—¿Alló de fer sots per posar claus? Sí que 'n t'è un lo papá.

—¡Magnífich! Nosaltres també 'n tenim.—

En Pepet va baixar la veu, y prossegui d' aquesta manera:

—Apama bè desde 'l balcó cap endins, fins que arribis á sota d' un quadro. ¿Quants pams hi ha?—

La Sofia va fer la operació immediatament.

—Dinou.

—Ara, apama desde terra, fins al lloch que toquis al quadro.

—Hi ha set pams.

—Pues ja ho tenim: jo pendré las mateixas midas, foradaré desde la nostra sala, tú foradarás desde la teva, y ab la mitat de la feyna 'n sortirém.—

Aprobat lo plan sense més discussió, los dos enamorats van posarse á la feyna, aprofitant las moltas ocasions que tenian.

Los dos forats respectius avansavan, pero per més que apretavan de valent, no podian lograr juntarlos.

—¡Qu' es groixuda aquesta paret!—pensava ell.

—¿Que costa aixó!—murmurava ella.

Per fi, després de dotze ó catorze dias de un treball digne d' un minayre, lo filabarquí d' en Pepet, va sortir á la sala de la Sofia, y 'l filabarquí de la Sofia va sortir á la sala de 'n Pepet...

Pero sense trobarse pèl camí.

Los dos *amants* havian pres las midas malament, y no tenint en compte la diferencia de espessor de la fatxada y 'l distint nivell del pis, en lloch de fer un forat, n' havian fet dos, l' un á dos pams de distancia de l' altre.

L' ¡ay! que va llensar cadascú á casa seva va cridar l' atenció dels papás.

—¿Qu' es aquest garbell?— cridavan de la part d' allà, acostantse á la paret.

—¿Qué son aquests respiraderos?— exclamavan de la part d' aquí, contemplant las *barrinadas*.

Aclarat l' assumpto, després de un llarch interrogatori, las clatelladas que ressonavan per la part d' aquí, van anar á barrejar-se ab las que ressonavan per la banda d' allà.

Y... la cosa no ha tingut més conseqüencias.

Es lo que 'l papá de 'n Pepet deya l' endemá al papá de la Sofia:

—¡Tots los barrinaments del amor fossin de tan fácil arreglo!...

A. MARCH.

¿AMOR?

DÚO.

ELL.

Si m' estimas
com t' estima
qui amor jura
aquí á tos peus,
jo 't prometo.
¡vida meva!

cumplir sempre
tot goig teu.

ELLA.

Si m' estimas
com me juras,
y cumplir
vols món anhel,
cómpram unas
arrecadas
d' or y ab pedras...
y 't creuré.

LL. MILLA.

REFORMA NASSAL.

En una sola senmana 'ns han enviat de Londres dugas noticias estupendas.

La quiebra de la casa Baring.

Y la invenció d' un aparato per modificar lo nas.

Deixém que s' ocupin de la primera los que tenen quartos.

Com nosaltres no 'n tenim, ocupémnos 'ue lo del nas, ja que de nas, gracias á Dèu, no 'ns ne falta.

La màquina que acaba d' inventarse es tan

LA NOSTRA GENT. (Dibuixos de Mariano Foix.)

—¡Caramba! ¿Ja corren capas? Deu fer fret, donchs... ¡Vaig á posarme la mèva desseguida... Home previngut...

—¿Qué 'm podría portar un bagulet?
—¡Si li podría portar!... Encara que sobre !l bagulet s' hi assenti vosté, y son germá... y tota la seva familia...

ingeniosa com senzilla. Recorda alló del ou de Colón: tot consisteix en atinarhi.

A l' hora d' anar al llit s' aplican al nas un motllo de metall de la forma desitjada, se 'l subjectan lligat al clatell y 's posan á dormir. En vuyt senmanas d' aquest exercici, 's troban ab un nas que enamora.

Diu que la innovació ha produhit á Londres un verdader daltabaix. Lo restaurador de nassos té tanta feyna, que apenas fa vuyt dias que ha donat á llum l' invent y ja 's pot dir que ha reunit una fortuneta.

Al seu establiment hi ha empentas tot lo dia. Homes y donas—sobre tot donas—s' hi arremolinan, cridant com á desesperats, esperant una reforma de la seva cara.

—¡Adóxim aquest nas!

—¡Encare no entro jo? Miris que aquesta trompa 'm fa nosa.

—¡Cuyti, que vaig depressa! Ja estich tipa de ser xata.

—¡Adréssim la trompa, si es servit!...—

Vaja, una parodia d' alló qn' explica en C. Gumá en lo seu llibret *Quinze dias á la lluna*.

Sent com es l' aparato una cosa senzillissima, es probable que l' invent s' escampi desseguida per tot Europa, y que aviat á Espanya tinguem un *adoba-nassos* á cada carrer.

¡Quinas escenas presenciarem si la cosa 's posa de moda!

Donas que avants eran xatas, compareixerán ab un nas com un punxó.

Senyoras de trompa inexplicable 's convertiran en caras simpáticas y encisadoras.

Tipos de nas en espiral se l' adressarán pitjor qu' una llansa.

—Noya—dirá una mamá á la seva filla:—aném á cal nassayre que t' arregli un nas nou: á veure si aixis tens més xiripa ab los joves y n' enganyas un.

—Ja estich cansada de ser aguilenya—pensará una senyora capritxosa:—vaig á ferme fer un nas grech.

—Jo me 'l vaig á fer combinar á la romana—dirá un altre.

¡Qui 'ns havia de dir que la reforma nassal vindria primer que la reforma social!...

Ja no hi haurá caras imperfectas ni fisonomias indescriptibles. Tot s' arreglará, tot se modificará, tot s' acostará á la perfecció.

L' únich nas que 'm sembla irreformable es lo d' en Nasdidal ..

¡Hi ha massa tela allí!

MATÍAS BONAFÉ.

DEL NATURAL. (1)

I.

UN DRAMA.

Un home honrat y de bona posició vá, en lo primer acte, á reclamar un deute á casa d' un gran pillastre. Aquest no es á casa; pero la seva dona obra la porta, y al punt que l' altre obra la boca pera demanar lo seu, la bona moxa 's posa á cridar desafortadament, al mateix temps que s' escabella y s' estripa la bata que porta. Sorprés ell, procura calmarla, y al punt mateix que s' hi acosta, dos ó tres pillastres, companys del marit, surten de son amagatall y prenen acta de lo que passa. Per fortuna lo vehinat no arriba á enterarse del soroll,

(1) Sobrer del *Almanach*.

y l' acreedor pot retirar-se, aterrat y sens saber lo que li passa.

En lo segón acte hi ha lo gran enredo. La muller de l' acreedor, que está ja empaperat y subjecte á una causa criminal, demana comptes á n' ell y lo divorci á la curia. Ha vist ab recomendació á alguns magistrats, y se n' ha emportat una impressió dolenta. Los advocats li han dit que, tal com s' administra la justicia, será condemnat y deshonorat, y sols un d' ells lo més trápala y xarraire, li promet salvarlo si vol posarse á las sevas ordres.

En lo tercer acte l' advocat trápala desenrotlla lo seu plán. Pera desfer la acusació dels dos ó tres pillastres que l' acusan, s' han de presentar quatre ó sis testimonis falsos que 'l defensin. Lo trobarlos es lo de menos, puig si no té amichs que vulguin ferho, l' advocat n' hi ofereix tants com ne vulgui y de tots preus, desde duro cada un en amunt, variant lo preu segóns lo trajo, la presencia y la facilitat d' explicació. L' acusat, mitj mort per lo que li passa, entra en una lluita terrible. Sabent que es ignocent y honrat, no vol de cap manera convertir-se en criminal; pero l' advocat, ab lo major cinisme, li fá observar que no té més que dos camins pera escullir: lo del presidi, si segueix sent honrat y digne, y lo de la absolució per medi de falsetats y delictes.

Lo drama pot tenir dos finals; tots dos perfectament naturalistas. O bé 's presenta al tribunal ignocent, y 'ls jutjes, carregats de formalitats y de puntillas, lo condemnan y 'l deshonoran, ó bé segueix lo consell del advocat trápala, y l' absolen y li tornan la honra los mateixos jutjes, carregats de las mateixas formalitats y de las mateixas puntillas.

II.

UNA COMEDIA.

A una casa de senyors, ab porter de librea á la porta, s' ha mort un magnífich y descomunal gos de Terranova. Després de plorar-lo l' amo, la mestressa, los fills, las fillas, y per imitació, la *institutris* inglesa y l' ajuda de cambra francés, sens que 'ls plors baixessen més avall en lo servey, puig lo difunt era considerat com un aristócrata en sa especie, lo majordom mana ficarlo en un sach com á mortalla, y que s' entregui al porter de la librea pera que quan sigui vespre lo llensi al carrer, lluny de la porta.

Lo porter, tot contrariat, posa 'l sach á un recó de la entrada, y comensa á vetllar lo mort, esperant mal humorat que 's fassi fosch, quan als pochos moments repara que uns timadors han ullat lo sach, y, marcantlo ja per seu, com diria un d' aqueixos crítichs cataláns que prenen escriure bé lo castellá, comensan també á vetllarlo.

Lo porter somriu per primera vegada aquella tarde y comensa á ronsejar, fins que al cap d' una estona, ab la major naturalitat del món, finjint que l' amo 'l crida, abandona la entrada. Encare no havia pujat lo primer trast de la escala, ab tota la majestat que escau á un porter de librea, quan ja los timadors s' havían carregat lo sach, y encorvats y de puntetas sortían de la entrada.

Al arribar al carrer los del sach, esclatan en una riallada, per l' éxit de la seva empresa, puig se creyan haver fet negoci per una senmana, y á sa riallada respón la més forta y satisfeta del porter de librea, que havia lograt que 'ls altres carreguessen ab lo mort que tan mal humorat lo tenia.

III.

UN PETIT POEMA, Ó LO QUE SIGUI.

Es la heroína una d' aqueixas donas, que obligadas á tractar ab molt homens, tan aviat ne treuhen un feix de bitllets de banch com un espatech de garrotadas. Está passada; pero es encare agradable, y á cambi de las cinquenas y dels cops, tan aviat riu com una bacant, com pren un aire de fonda melancolia. Bona de natural, y caiguda no pèl vici, sino per la miseria, recelosa sempre y desconfiada de tot y de tothom, no sent cap afecció ni cap creencia. La vida no té per ella cap preu ni cap atractiu verdader, y per aixó la derrotxa, com aquells que no havent tingut may un céntim, de moment los vé una herencia inesperada, ó treuhen la rifa, ó fan bonas al joch, y no coneixen lo valor dels diners.

L' únich home que anava á casa seva y no li dava

SERVEY MUNICIPAL.

DEDICAT AL ALCALDE.

—¡Auxili, municipals! ¡M roban!...

—No podemos: estamos ocupats en eso de las elecciones...

feixos de bitllets ni pichs de garrotadas, un dia va tenir que regirarli la calaixera. En lo fons més amagat del calaix, entre llossos y adornos, retratos y cartas, brasalets y arrecadas, bons alguns y falsos los més, robas vellas y novas, hi havia una estampa cuidadosament guardada, dintre d' una cartera de vellut brodada d' or.

Al veure ella la cartera en mans del home, los seus ulls, que feya molts anys estavan aixuts, van omplirse de llàgrimes, y saltant del llit ahont estava malalta, va corre á agafar la cartera, cridant entre avergonyida y desesperada:

—¡Per la salut de ta mare, no 'm prenguis aquesta cartera ni l' obris tan sols! ¡Aquí dins hi tinch l' únich tresor que resta á una infelissa que viu com jo tinch de viure!

Lo tresor de la cartera era una estampa de la Verge dels Desamparats.

Y aquell home descregut y aquella dona perduda y escéptica, van barrejar sas llàgrimes, y van permanecer abrassats llarga estona. Si 'l mon los hagués vist, aplicantlos lo moralisme convencional que s' usa, s' hauria escandalisat de contemplar á un home calavera abrassant á una miserable perduda.

Per la copia, V. ALMIRALL.

QUANT MÉS ANÉM...

Lo primer cop que 't vegí,
tan hermosa y arreglada,
á mos companys ho diguí:
—Daria 'l mon per tení'
en sol raig de sa mirada.

Buscante sense sossego
per fi 't vaig poguer parlá.
¡Bè 's diu que l' amor es cego!
¡Molt vaig gastarmhi, no ho nego,
per una estreta de má!

Per tú 'm vaig fer d' un Cassino
que 'm costá la mar de rals.
¡Las donas fan perdre 'l tino!
y que 'm surtí car opino
lo poguer ballá' ab tú un vals.

Més á més, quan l' endemá,
al impuls de ma passió,
vaig convidarte á sopá,

y ab vint rals pugui alcansá
lo que 'm fessis un petó.

Y ara que 't veig quan m' apar,
ara que ja no 't limitas
á somriure y á besar,
posas un preu regular
á mas nocturnas visitas.

Y es que l' home boig d' amor
lo *plus ultra* sempre ansia,
y la dona que del cor
treu l' etiqueta d' honor
se queda una mercancia.

FOLLET.

PRINCIPAL.

El difunto Toupinel, á pesar de la qualitat de difunt que 'l titul li atribuheix, es de creure que viurá molt temps, proporcionant fortas ganancias á la empresa.

L' obra ha caygut de peus, y creyém que s' ho val. Dificilment endavinarán en tota la temporada un' altra comedia més escayent y divertida.

LICEO.

Otello.

¡Pas á Verdi!

Otello, digan lo que vulgan los apassionats per un costat, los durs d' orella y 'ls distrets per l' altre, es una ópera que s' imposa desde sos primers compassos. Entra tempestejant, descriu una passió desordenada, indómita en tot lo curs de la mateixa, y acaba deixant una gran dossis d' admiració envers lo mestre vell, per qual potencia creadora no transcorren los anys, á despit de la evolució qu' está realisant la música moderna, ja que Verdi, cap á sas vellesas, sab secundarla ab verdader talent: tan pasmosa es la ductilitat de son geni.

Verdi ha sigut sempre 'l gran dramaturgo de la escena lírica. A n' ell no li donguéu idilis, no li donguéu llegendas, no li donguéu accions espirituales ni fantásticas: dónguéuli dramas, dónguéuli homes, dónguéuli lluytas de passions... Deixéuli resseguir lo camí que ha recorregut lo geni, mal aquest geni haja sigut Shakespeare.

De manera que *Otello* entra de plé á plé dintre de las facultats especiales del compositor, porque si un drama hi ha al mon, rich de contrastos, prenyat de passions, vigorós y enérgich, aquest drama es la lluyta brava del moro de Venecia, atormentat pels zelos, que li sugereix un malvat, fins á conseguir que tronxi entre sas urpias la delicada flor que porta 'l nom de Desdémona.

Aixís es que sols coneixent una mica al nostre públich que tan freda acullida va dispensar á óperas tan genials com *Lohengrin* de Wagner, y *Mephistophele* de Boito, óperas que avuy las saboreja com brescas, puch explicarme la fredor ab que va ser rebuda la última producció del autor de *Aida*, fredor que per fortuna y per honra de nostres filarmónichs va desapareixent á cada nova representació que 's dona del *Otello*.

Que la vajan sentint es lo que convé, y molts dels que al principi 's mostravan reservats ó

poch amichs de la obra, dirán, com han hagut de dir altrás vegadas.

—Confesso que no l' havia entesa.

* *

Me falta l' espay pera trassar un análisis detingut de la nova y superba creació. Concretaré, donchs, lo mèu judici, en breus paraulas.

Si *Otello* no tingués trossos tan genials com la tempestat ab que comensa; coros tan típicchs com lo de la foguera; duos tan primorosos com l' escena d' amor ab que termina l' acte primer; sino tingués aquell *credo* tan característich de Yago, aquell *addio* tan soberá del protagonista, aquell jurament tan enérgich del acte segón; sino tingués en lo tercer, tercetos tan típicchs com lo del *fazzoletto*, ni en lo quart melodias tan espirituales com la cansó del sállich y l' *Ave Maria* y escenas tan ben sentidas com la final de la obra; sino tingués res de aixó, encare li quedaria lo principal.

¿Y qu' es lo principal? Alguna cosa que sobrepuja al afany de fragmentar composicions que no s' han escrit ab l' intent de reunir un conjunt, de pessas més ó menos inspiradas; lo principal es lo conjunt, es la perfecta concordancia entre 'l poeta y 'l compositor, es la creació vigorosa de personatjes y de tipos, de situacions y de contrastos, es la pintura sostinguda de la lluyta de passions; lo principal es lo drama tot plegat. Y 'l drama existeix; viu y palpita tant en la veu que canta com en la orquesta que realsa 'l cant; lo drama 's desarrolla tant en la pessa ben contornejada, com en lo diálech, aquell diálech sens rival que ningú com en Verdi ha sabut may escriure ab tant vigor y ab tan pasmosa propietat.

Si 'l nostre públich, tan aficionat á pescar reliscadas de tenor y á cassar pessas soltas, s' acostumés á abarcar lo conjunt de una obra, descubrint la intenció qu' entranya, forma de judici á que 'ns está convidant la música moderna, y més la música essencialment dramática, l' *Otello*, hauria obtingut desde 'l primer día un éxit colossal, qu' es l' éxit que li correspón. Y fentho aixís los filarmónichs de Barcelona s' haurian posat á l' altura de un compositor de gran talent y de recursos infinits, que ni á la seva edat avansada 's resigna á girar l' espatlla als progressos de la música, acceptant de la evolució que s' efectúa aquellas condicions que tan bè s' acomodan á las sèvas facultats genials y pasmosament flexibles.

* *

De la execució podém molt ben acontentar-nos'en.

En primer lloch, l' obra ha sigut notablement concertada pèl mestre Mascheroni, que l' ha ensajada ab carinyo y l' ha dirigida ab molt acert, com si 's tractés de cosa propia.

La Kupfer (Desdémona), interpreta bè 'l personatge y tès sos moments més felissos, tant en los diálechs ab son marit com en las delicadas escenas del últim acté. En tota l' obra lluheix son domini de l' escena y sa veu simpática y atractiva.

De la Carottini, encarregada del insignificant paper d' Emilia, sols cal dir qu' está ben encaixada.

Cardinali, quals cambis de tó tan especiales s' adaptan malament al delicat duo del acte primer, recobra son imperi y domina al públich en las situacions tivants del resto de la producció. Aquella mateixa aspresa que al principi 'ns

IDILI.

¡Qué agradable es lo treball
 per una mare que puga
 fè un petó de tant en tant
 al fillet que á prop sèu juga!

xoca, respón admirablement á la exasperació de Otello combatut pèls zelos. A partir del acte segon s' explica l' empenyo de la casa Ricordi en que sigués ell qui estrenés l' *Otello* á Barcelona.

Respecte d' en Labán, sols dirém que may l' haviam vist tan ficat dintre del personatge. Hi está bé en tota l' extensió de la paraula, donantli un rrelléu extraordinari ab sos matisos y ab son frasseig insuperables.

En Zongui, en Visconti, l' Oliver y 'ls demés artistes contribueixen al excelent conjunt. Y 'ls coros, per lo ben ajustats y compactes no semblan los mateixos del Liceo.

Lo decorat, procedent d' Italia, es adotzenat; no així 'l trajos, que revelan l' acert de las sastretrias italianas, que sense gastarse un Potosí, fins ab modestia, saben pagar tribut á la propietat y al bon gust. Durant l' escena de conjunt del acte tercer, l' escenari presenta l' aspecte de un quadro d' historia. Per primera vegada 'ls coros y la comparsaria deixan de vestir uniformes, per subjectarse á la veritat y al sabor d' época.

Ab tot aixó, es de desitjar que l' empresa trobi en aquesta ópera la recompensa deguda á sos esforços.

ROMEA.

Lo Sr. Riutort alcansá diumenje un dels éxits que acostuma á dispensarli 'l públich, en la interpretació del drama de Echegaray *De mala raza*, essent aplaudit ab molta freqüencia y cridat á las taulas al final de tots los actes.

* *

S' anuncia haverse posat en estudi una nova comedia catalana en tres actes, titulada: *La vocació*, deguda á la ploma del primer actor de la companyia, Sr. Moragas.

TÍVOLI.

La sarsuela d' espectacle *Sueños de oro*, original de Larra y Barbieri l' havia donada á conèixer en Barcelona 'l Sr. Arderius ja fa alguns anys, quan lo famós actor bufo deixá 'l género que havia cultivat ab tanta fortuna. L' éxit que alcansá alashoras s' ha renovat avuy, en primer terme perque la producció vé á temps, essent una especie de descáns de las insustancialitats flamencas, y en segon lloch, per haver sigut posada per la empresa del Tivoli ab una gran riquesa de vestuari y atrés, com es ja de costum en aquell teatro.

En la execució sobresurten la Sra. Fuertes y 'ls Srs. Sala Julien y Constantí.

NOVEDATS.

Continúan las representacions de *La boja*.

Per aquesta nit está anunciat l' estreno de un monólech titulat *L' home de l' orga*, que representarà 'l Sr. Fontova. Son molts los qu' esperan ab curiositat l' estreno de aquesta producció, per ser l' obra primera de un aventatjat artista, que ja en la premsa ha demostrat l' amplitud del seu talent.

* *

Están molt adelantats los ensaigs de la comedia en 3 actes, original del festiu escriptor C. Gumá, titulada: *Ni ta mèva ni la tèva*.

CATALUNYA.

S' ha estrenat la producció titulada *Las grandes potencias*, de caràcter simbólich, tota vegada que aqueixas grans potencias no son més que

una colecció de máscaras que assisteixen á un ball, vestint trajos capritxosos que representan las primeras nacions d' Europa. L' intriga de l' obra es molt débil, reduhintse á donar motiu á las grans potencias y als seus enamorats y conquistadors á cantar algunas pessas de música animadas y d' efecte.

Las Sras. Folgado y Rodriguez se n' enduhen la palma, encarregantse de fer riure al públich lo Sr. Palmada que va disfressat d' os y representa molt bé un tipo de aquells que van als balls de máscaras ab lo propòsit de divertir-se tant.... y en efecte, fan l' os tota la nit.

CALVO-VICO.

Després del *Mercado de esclavos*, han vingut *Los perros del monte de San Bernardo*, obra que agrada sempre tant als amichs del melodrama com á tots los aficionats á admirar la inteligencia dels gossos.

Afortunadament las taulas dels teatros están tancadas als del carretó.

GAYARRE.

Res de nou. Perque no es cap novetat ni molt menos la reproducció de la manossejada *Marina* y del no menos manossejat *Certámen nacional*.

CIRCO EQUESTRE.

Han trobat una nova pantomima de caràcter nacional. Consisteix en una serie d' escenas andalusas que finalisan ab una corrida de toros. Los ballables de la primera part van agradar al públich, que demaná la seva repetició y las distintas sorts de la corrida, confiada als clowns de la companyia, provocaren, com no podia menos de ser, las sevas riallas.

* *

En ensaig: una nova pantomima també espanyola, titulada: *La heroína de Zaragoza*.

N. N. N.

¡QUÍNA MUSSA! (1)

Digas, lector: ¿t' ha agradat aquesta gran sanfainada d' acudits, ditxos, sentencias, ideas, frasses é imatjes, qu' entre figuras retóricas y en ratllas curtas ó llargas t' ha ofert la rumbosa *pléyade* d' escriptors de punta y talla que per dirte quatre cosas al meu davant han pres tanda? ¿T' ha agradat? ¿T' ha satisfet? ¿T' ha complert? Ja m' ho pensava: me 'n alegro y bon profit. Pero escolta y digam ara: ¿no t' has trobat algún dia que tens formigó á las galtas, que 't xiula la orella esquerra, que se t' enrampa una cama y que 't sents al paladar una picó molt extranya com si haguessis rosegat un gra d' all ó ceva blanca? Donchs tot aixó 'm passa á mí en aquestas circumstancias; estich tan poch de llomillo y tinch tan mala estrugancia que no 'm veuria capás... ni de ferme la mèva auca. Prou las mans me poso al cap

(1) Sobrer del *Almanach*.

IGUALS CAUSAS, DIFERENTS EFECTES.

—Durant l'istiu l'he ballada molt magre. ¡Com que tots los senyors eran fora!... Sort que ara ve l'hivern ..

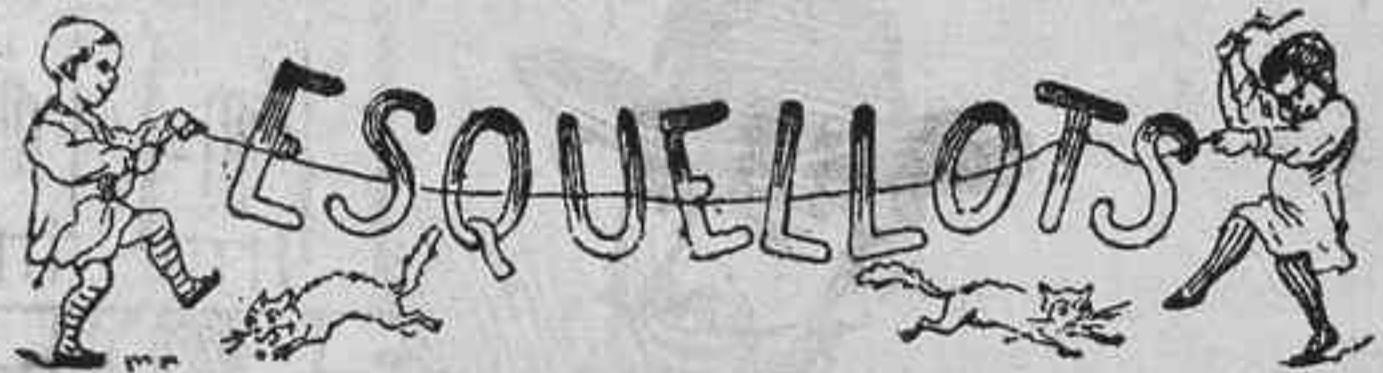

—¡Qu' estava bè jo al istiu ab los senyors fora!.. Pero ara, cada vespre haig d' enganxar... ¡Malviatge l'hivern...!

y 'ls colzes sobre la taula;
prou m' arrepenjo al silló
(sech ab silló) y miro enlayre;
prou me giro y 'm regiro
y hasta tinch esgarrifansas;
mes ¡cá! jo crech que la Mussa
m' está donant.. cansalada!
Se 'm posa un vel al davant
que poch á poch va espessantse.
fins que perdo 'l mon de vista
y sols veig sombras extranyas
que, com signos cabalístichs
ó aparicions nigrománticas,
se 'm van acostant confusas,
se van destacant ab pausa
y en professó misteriosa
contemplo ab formas fantásticas
la fatxada de la Seu,
las huelgas, la questió d' Africa,
los discursos de 'n Romero,
las sarsuelas en un acte,
los alsaments d' en Zorrilla,
aquells lletereros del Parque,
lo submarino «Peral»,
las tragedias de 'n Pitarra,
lo cólera morbo, 'l dengue,
los trens y 'ls corréus d' Espanya ..
y cent mil absurdos més
que 'm marejan y 'm trاسبalsan,
y 'm regiran y 'm trastocan,
qu' estich per fé una desgracia;
y per més que 'ls hi suplico
que 's detinguin en sa marxa,
ells fermes, tossuts é impertérrits,
pèl cervell passa que passa
ab una sanch freda, estoica,
y ab una barra admirable.
Ja veus, donchs, lector caríssim,
que no puch fer ni una ratlla

perque si busco un assumpto
no es cap broma la que 'm passa.
Gira full y ves qué 't diu
tota aquesta retaguardia
d' escriptors de talla y punta
que ab sos xistes y ab sas gracias
te treuran lo gust estiptich
de mas relacions esqualidas,
puig per més qu' es mon desitj
avuy, més que may, compláuret,
jo no sé, no sé, no sé,
jo no sé de qué parlartel

LO NOY DE LA MARE.

Devém fer present á alguns dels escriptors que 'ns favoriren ab traballs destinats al *Almanach de la Esquilla de la Torratxa*, que contra la nostra previsió y contra la nostra voluntat, al compaginarse l' últim full se quedaren en terra. Impossibilitats de afegirhi un full més, com era 'l nostre desitj, per no haverhi paper igual en lo magatzém, no 'ns ha quedat altre arbitre que honrar las columnas de la *ESQUELLA* ab los traballs que no pogueren ser inclosos en l' *Almanach*. Per tal motiu publicuém avuy un notable article de D. Valentí Almirall y una garbosa poesia de un festiu escriptor que s' oculta baix lo pseudónim de *Lo noy de la mare*.

En los números successius donarém ab prefe-

rencia altres escrits, consignant los qu' estavan destinats al *Almanach* y que pels motius expressats y ab molt dolor nostre, no pogueren figurarhi.

Aquest dia à la Casa gran va haverhi consulta de metjes.

—¿Qui està malalt?—preguntavan los entrants de la casa. Y ja n' hi havia, especialment entre 'ls conservadors, que 's mostravan sumament alarmats.

* * *

Després va saberse perquè l' arcalde havia cridat al Dr. Mascaró y al Dr. Robert.

Se tractava senzillament del remey inventat pel Dr. Koch contra la tïssis y de la conveniencia d' enviar à Berlin una comissió facultativa à expensas del Ajuntament.

Aixó es lo que interessa. Vingan comissions y vingan gastos, que la Pubilla no diu may que no.

* * *

—Pero, aquesta vegada—dirà algun contentadís—es qüestió de un assumpto de immensa transcendencia. ¡La curació de la tïssis! ¡No 'n t'è poca de importancia!

Estariam conformes, si 'l procediment de Koch pogués aplicarse à las arcas comunals; pero, segons diuen, únicament produheix efecte en las tïssis incipients.

Y las arcas comunals de Barcelona, à conse-

qüencia de passats abusos, son tïssicas de últim grau.

En un diari molt *mercantil* que 's publica à Barcelona, s' hi llegia ab lo títul de VIGOR VITAL, en lletres molt negres, l' anunci de un específich molt curiós. Figúrinse que després del primer títul hi figuravan los següents: «Potencia à homes.—Fecundidad à mujeres.—Salud y hermosura.—Consejos para obtenerla, conservarla, alargar la vida con sus goces y placeres, haciéndolos más perfectos, más íntimos y más duraderos en ambos sexos.»

¿Eh? ¿Qué 'ls sembla?

* * *

Donchs à continuació del anunci y en demostració de que dintre de un diari, quan es molt *mercantil* hi cab tot, s' hi llegia un altre anunci titulat:

«Crónica de la coronación de la imagen de Nuestra Señora de la Merced, por D. Aristides de Artiñano.»

Si 'ls agrada la sanfayna aquí 'n tenen una en la qual hi entran moscas de Milán y encens.

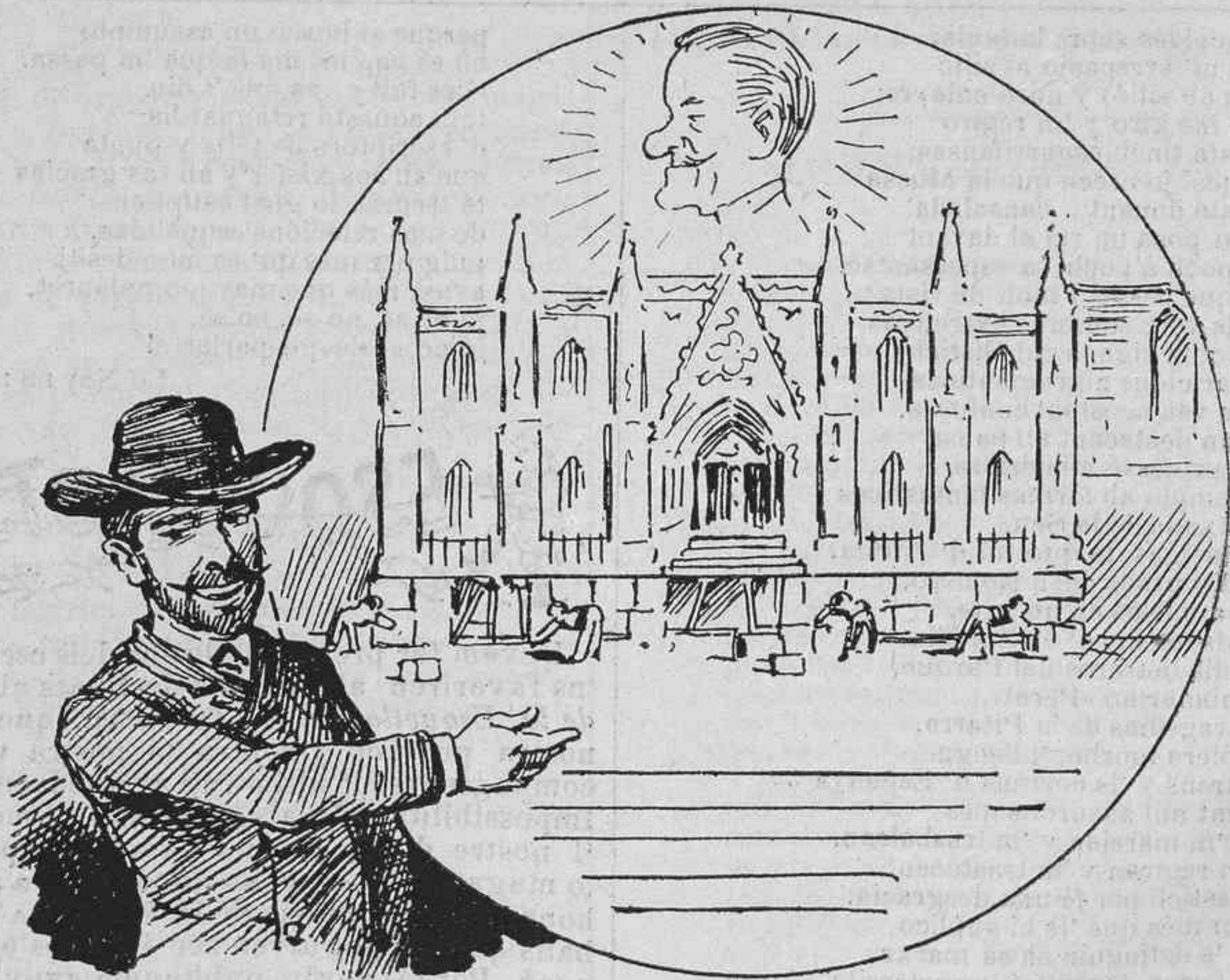
Aquests poti-poti únicament se 'ls poden permetre certs diaris quan tenen la condició de ser molt *mercantils*.

Y aném seguint la revista de la premsa, ara que hi som.

La *Renaixensa* del 9 del corrent, edició del de-

MITJAS SOLAS Y TALÓNS.

(NOVAS MODIFICACIONS).

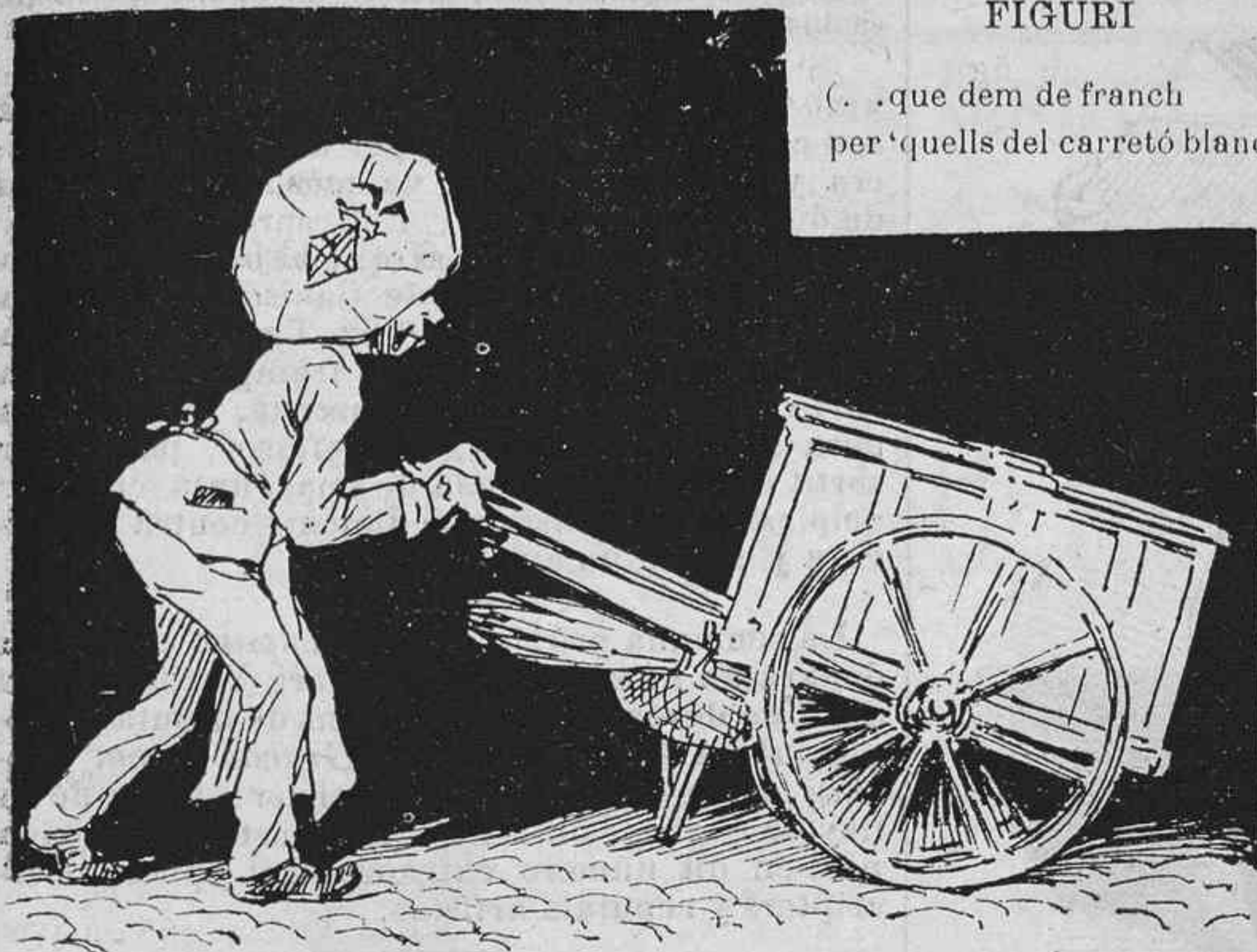

A don Manuel:

Per més que afeigeixi pedras,
lo bunyol ja ningú 'l mata:
lo qu' es la fatxada aquesta,
sempre ¡sempre será xata!

FIGURÍ

(...que dem de franch
per 'quells del carretó blanch).

Un subscriptor nos ha enviat
lo *modelo* que aquí 's veu,
assegurantnos qu' ell creu
que fóra 'l més apropiat.

matí, publicava un article titulat *Contra 'l parlamentarisme* y suscrit per S. F.

La *Renaixensa* del 15, edició de la tarde, traduhia un article de la *Unió basco-navarra*, titulat *Lo parlamentarisme*, que venia á ser una transcripció exacta del primer.

* * *
La causa de aquesta doble publicació 's comprén fàcilment.

L' article del dia 9 va anar á Bilbao y allí van traduhirlo al castellá. D' allà va tornar á Barcelona y un cop aquí van retraduhirlo al catalá.

De manera que l' article en 6 dias va ser catalá y castellá y va tornar á ser catalá, practicant l' adagi de la terra: «Roda 'l mon y torna al Born.»

Lo trist es que la *Renaixensa*, quan un article ha estat sis dias *al extranger*, ja no 'l conega, encare que siga de la familia.

De diumenje en vuyt hi ha en dos districtes de Barcelona y en dos més de la provincia eleccions de diputats provincials, y á l' hora en qu' escribim las presents ratllas no s' han publicat encare las llistas dels cens, á tenor de lo que la lley mana y disposa.

Aixís som en aquesta terra.

Al saltar lo tap de l' ampolla, ja 's buida la gaseosa.

¡Pobre Sr. Tintorer! Parlo del distingit pianista, tan conegut y apreciat á Barcelona, que venia desempenyant la cátedra de piano en lo Conservatori del Liceo. Los senyors de la Junta han tingut per convenient despedirlo en una forma que ni quan se despatxa á una criada se sol emplear.

Llegeixin sino, la carta que van enviarli y que ha donat á llum lo mateix Sr. Tintorer. N' hi ha per llogarhi cadiras.

* * *

Vostès preguntarán: ¿Pero quin delictes ha comés lo desventurat professor que 'l tractin de aquest modo?

La carta aludida ho diu sense embuts:

«Enterada la Junta directiva y la Comisión de música de la elección que á favor de V. ha recaído como director del nuevo Conservatorio de la villa de Gracia, han sentido por ello una viva satisfacción, por cuanto le coloca á V. merecidamente á más alevada posición en el arte; pero al propio tiempo han considerado que es incompatible con el cargo que V. ocupa en el nuestro.»

Ja ho veuhem: un professor de piano está al mateix nivell que una criada. Una criada no pot servir á dos amos; un professor tampoch pot ensenyar en dos conservatoris. No hi fa res que la necessitat tal vegada l' obligui á treballar do-

ble... Després de tot ell se 'n té la culpa, ¿qui 'l feya dedicarse á l' art en aquest país? Si en lloch de consagrarse al piano s' hagués tirat de cap á la *bolsa*, avuy cap á sas vellesas pot ser seria individu de la Junta del Conservatori, y podria dir en tó de mofa á qualsevol professor, per distingit que sigués:

—Vaja, m' alegro molt que hajas alcansat una plassa en lo Conservatori de Gracia. 'T felicito per l' ascens.

¡Y no 's cregan! Pot ser després de tot siga veritat que t' és més importancia 'l Conservatori de Gracia, que 'l Conservatori del Gran Teatro del Liceo.

* * *

Pero la carta no acaba aquí, vajan llegint y recrehinse:

«En consecuencia resolvióse unánimemente que la presidencia de mi cargo signifique á V. la conveniencia de que se sirva presentar la dimisión del mismo, fué dándola, si le parece bien, en la imposibilidad de cumplir debidamente los dos cargos, atendido el delicado estado de su salud.»

¡Ja veuhem qué delicats! Presenti la dimissió... fúndila en lo seu estat de salut, perque vosté senyor Tintorer, está malalt, y tan convensuts estém de que n' está, que de bonas á primeras lo condemnem á dieta. ¡Quin interés més paternal!

* * *

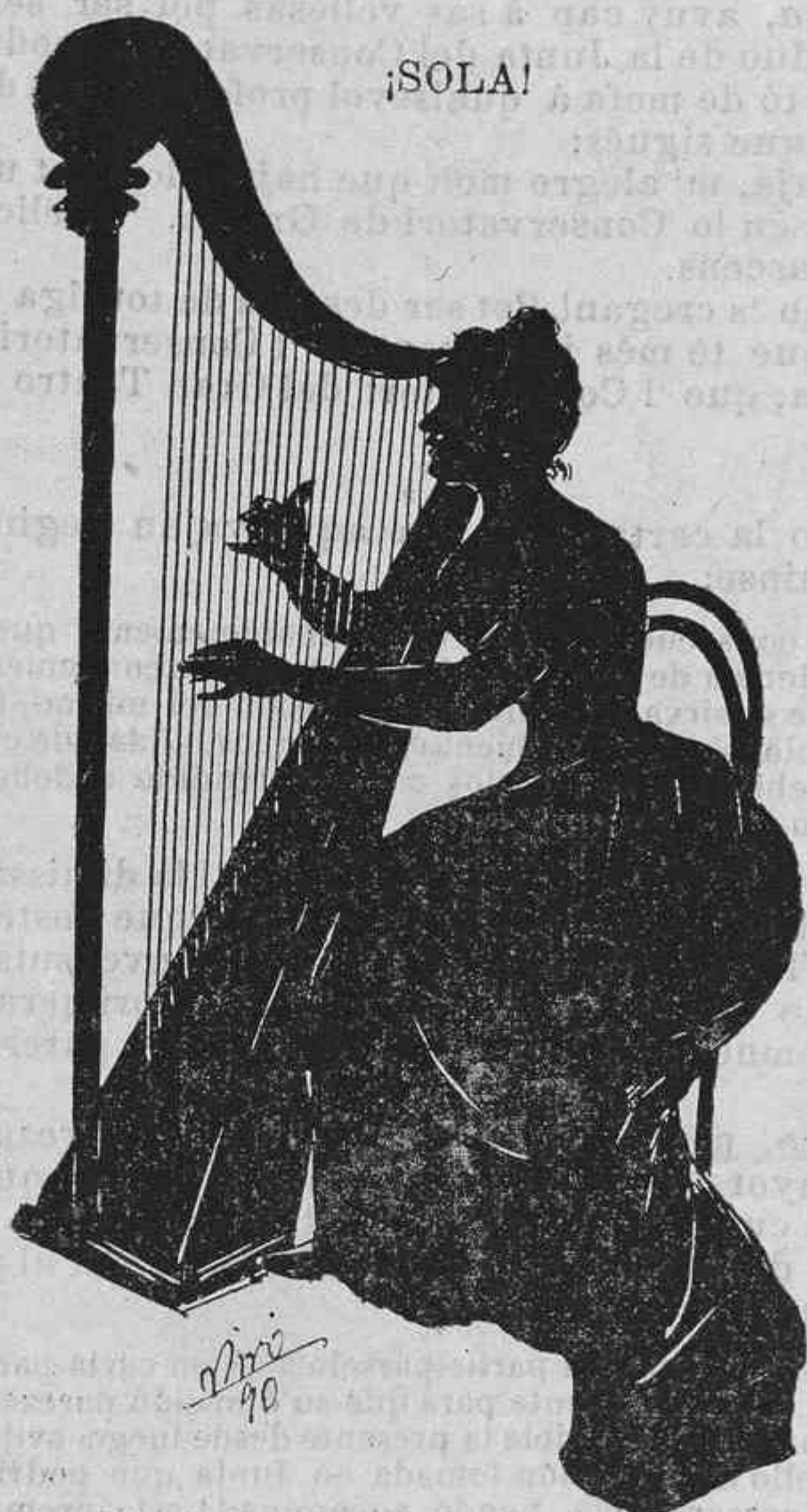
Pero, per si 'l Sr. Tintorer hagués respost: —Senyors, ni estich malalt, ni son vostés qui s' ha de cuydar de lo mèva salut, ni 'm dona la real gana de presentar la dimissió, li surten al pas, dihentli:

«Creo prudente el participárselo á V. en carta particular y reservadamente para que su dimisión parezca voluntaria, suplicándole la presente desde luego evitando con ello otra decisión tomada en Junta que podría ser á V. desagradable, yendo encaminada esta premura á que su clase no sufra interrupción, para lo cual se tienen tomadas disposiciones á fin de que empiece el

SOSPESANT LO MAJOR.

— ¡Vés lo papá per dú 'ls llibres
per qué ha pres aquell senyor!
A mi 'm sembla que un camélich
los portaria millor.

¡SOLA!

Es viuda, busca un *segón*,
y veient que no l' aixarpa,
per distreure 'l mal humor
s' entreté un xich... tocant l' arpa.

»nuevo servicio de la misma el día 15 de noviembre
»actual.»

¿S' ha vist may una desenvoltura major? De
aixó á dirli al Sr Tintorer que si no dimiteix
son capassos de passarlo per un consell de gue-
rra y fusellarlo, no hi va més que un través
de dit.

Molt nos ha extranyat que haja suscrit una
carta aixís, D. Joaquim de Cahírol. Si hi havia
algun altre motiu contra 'l Sr. Tintorer, valia la
pena d' expressarlo ab tota franquesa. Ara, la
carta tal com la deixém transcrita, 'ns autorisa
pera felicitar al distingit professor, per haver
sortit de la dependencia de una Junta capás d'
emplear semblants procediments contra un ar-
tista y contra un anciá.

La senmana pròxima, *La Campana de Gracia*
donará un número extraordinari. Verificantse 'l
dia 7 de desembre las eleccions de diputats pro-
vincials, á *La Campana de Gracia* no pot pas-
sarli desaparebut aquest primer ensaig de la
lley de *Sufragi universal*. Me consta que prenen
part en dit número extraordinari aplaudits es-
criptors y reputats artistas.

Ja tenim al Sr. Aleu en la comandancia de
guardias municipals.

Las recomendacions del distingit jurisconsult
Sr. Durán y Bas pesan molt. Y ell ha sigut, se-
góns diuhen, lo padri més decidit y més resolt
del antich ex comandant del batalló republicá
de la Estrella.

¡Seducor espectacle! ¡La ciencia jurídica unida
á la capacitat militar!

Una nova rahó social: «Durán y Bas, Aleu y
Companyia.—Se guanyan eleccions.»

Pero 's perden altras cosas.

Qüestió de actualitat.

Un individuo de la Cámara de Comers, lo se-
nyor López Baello, está empenyat en que cap
pilot entri d' agregat en cap vapor, si avants no
ha fet tres viatjes en barco de vela.

Los joves que segueixen la carrera y alguns
dels que ja la tenen acabada s' alarman, y ale-
gan que la navegació á la vela va desapareix-
ent, de tal manera que avuy ja no quedan prou
barcos de aquesta classe pera poder fer la prác-
tica, tal com lo Sr. López Vaello exigeix que 's
fassa.

*
*
*

No sè si 'l Sr. López Vaello gasta carruatje.
Pero suposém que 'n gasta.

¿No seria ridicul que avants de llogar á un
cotxero li exigís que hagués fet la práctica me-
mant un carro?

Donchs tan lògich es aixó com alló que de
mana respecte als pilots.

¿Tant se valdria que las empresas de ferroca-
rrils no prenguessen cap conductor de tren, que
previament no acredités que havia menat una
galera.

¡Quinas ridiculesas!

Ahir:

«Ha mort la Patti de repent.»

Avuy:

«No es cert que haja mort la Patti, ni de re-
pent, ni de cap més manera.»

¿Aixís donant un dia una noticia y desmen-

LOPEZ-EDITOR. Rambla del Mitj, n.º 20, Barcelona. Llibreria Espanyola.

¡¡JA HA SORTIT!! ¡¡JA HA SORTIT!! ¡¡JA HA SORTIT!!

L' ALMANACH

← DE →

La Esquella de la Torratxa

← PERA 1891 →

ILUSTRAT AB

245

DIBUIXOS DEGUTS

à M. Balasch, J. Bastinos, M. Barbassán, Ramón Casas, J. Cuchy, A. Dieguez, A. Feragati, Ferrer Pallejá, M. Foix, J. Fustigueras, B. Galofre, S. Gay, F. Gómez Soler, Ll. Labarta, N. Lagarde, R. Latorre, J. Llovera, J. M. Marqués, Francisco Masriera, Joseph Masriera, Apeles Mestres, R. Miró, M. Moliné, Tomás Padró, J. Pagés Ortiz, J. Pascó, J. Lluís Pellicer, J. Pellicer Monseny, Eusebi Planas, P. Planas, A. Pons, F. Prieto, A. Querol, J. Reynés, L. Romanyach, Rubens Santos, S. Russinyol, J. Sala, T. Sala, Enrich Serra, E. Soler de las Casas, M. A. Trilles, M. Urgell, N. Vazquez, y ab reproduccions directas de fotografias de Esplugas, Napoleón y Nobas; zincografias elaboradas en lo taller de Victor Labielle, y 'ls grabats directes en los de Bonet.

ESTÁ ESCRIT PELS DISTINGITS LITERATS

Srs. Ferrán Agulló, Joseph Aladern, Just Aleix, Xavier Alemany, Simón Alsina y Clos, Quim Artigayre, Víctor Balaguer, M. Badia, Francisco Bartrina, Bonaventura Bassegoda, J. Blanch y Romani, Matias Bonafé, Carles Bosch de la Trinxeria, S. Boy, Victor Brossa y Sangermán, Damás Calvet, L. C. Callicó, Artur Carrera, Indaleci Castells, J. M.ª Codolosa, J. Coll y Britapaja, Ramón Coll Gorina, Joseph Coroleu, J. Durán y Espanya, Fantástich, A. Feliu y Codina, M. Figuerola Aldrofeu, Follet, Pompey Gener, J. Got Anquera, F. Gras Elias, E. Guanyabéns, Angel Guimerá, C. Gumá, Joseph Ixart, Joseph Lassarte, A. Llimoner, A. March, Martinez Barrionuevo, Apeles Mestres, Lluís Millá, J. Oriol Molgosa, Narcis Oller, J. Pin y Soler, J. Pons y Massaveu, J. Puig Cassanyas, Frederich Rahola, Victor Rahola, R. Ramón, J. Riera y Bertrán, M. Riusec, A. Rossell, Conrat Roure, J. Roca y Roca, S. Russinyol, J. F. Sanmartin y Aguirre, Frederich Soler, E. Soler de las Casas, P. Talladas, J. Torres y Reyetó, E. Toda, F. Ubach y Vinyeta, E. Vidal Valenciano, E. Vilanova, E. Vilaret y altres notables escriptors cataláns.

Forma un elegant tomo en octau major de unas 200 páginas, enquadernat ab una preciosa cubierta al cromo.

A pesar de aquesta esplendidés, lo preu es com cada any

1 PEsSETA

INTERESANTÍSSIM.—Supliquém als nostres apreciables corresponsals se abstinguin de fer cap pedido de aquest Almanach, per que la edició está completament AGOTADA.

tintla l' endemà, de cap noticia se 'n fan duas.
 Ha mort la Patti... la Patti ha ressucitat...
 ¿La Patti ó 'l Pato?
 'L Pato, 'l Pato.. es á dir: lo que 'ls francesos
 me diuhen: *le Canard.*

CARGOLANTN'HI UN.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Es-ti-ma-va.*
 2. Id. 2.ª—*Mi-nyo-ne ta.*
 3. ENDEVINALLA.—*Pi.*
 4. ANAGRAMA.—*Rostre-Tresor.*
 5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Portugal.*
 6. TERS DE SÍLABAS.—*FRAN CIS CO
CIS TE LLA
CO LLA RET*
- GEROGLÍFICH.—*Si son sens peresa tens.*

XARADA.

En *Hu-tres* va regalar
 al fill de la *Prima-dos*
 un gros paquet de *total*
 per aná á la professó.

F. A. MISERICORN.

ANAGRAMA.

Lo riu *Tot* va atravessar
 la filla de don Pascual;
 mes cayentli lo *total*
 van tenirli que pescar.

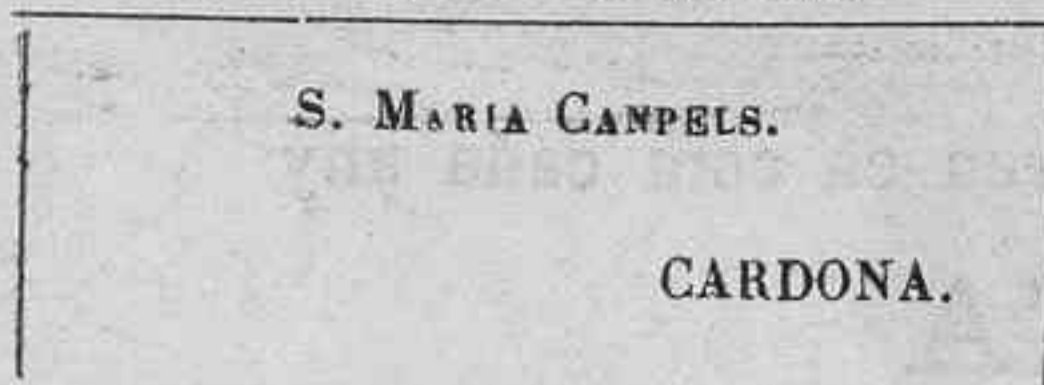
XANIGOTS.

ACENTÍGRAFO.

Un pobre home que 's trobava
 mort de gana y sense un ral,
 veyentse en apuro tal
 un farsell de *total* blava,
total de dalt de un terrat.
 La justicia va agafarlo
 y al pobret van condemnarlo
 á estar vint mesos tancat.
 Un altre que molt rich es
 y viu sens passar apuros,
 estafá trenta mil duros
 y... ningú va dirli res.

S Usón.

TRENCA CLOSCAS.

Combinar eixas lletres de manera que donguin lo títol
 de una sarsuela castellana.

BURRAS TETAS Y S.

—Assassinats, suicidis, ;
 crims... ¡no 'ns hi preocupem!
 Seguim lo consell del bisbe
 y diguém: ¡Fumém, fumém!...

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1.—Consonant.
- 4 8.—Carrer de Barcelona.
- 9 6 5.— " " "
- 6 9 2 9.— " " "
- 6 7 5 2 1.— " " "
- 6 3 6 5 8 6.— " " "
- 7 8 2 7 2 1 6.— " " "
- 4 5 6 1 2 7 8 6.— " " "
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.— " " "
- 2 9 4 6 5 1 2 7.— " " "
- 1 6 3 6 7 8 1.— " " "
- 3 6 7 5 2 1.— " " "
- 4 5 6 1 6.— " " "
- 3 6 1 6.— " " "
- 5 2 6.—Nom de dona.
- 7 2.—Nota musical.
- 9.—Consonant.

A. C. y BARRETINA.

CONVERSA.

—Qué tal, Pere, ¿cóm te trobas?
 —Jo bé. ¿y tú, Pep?
 —Jo també. Ah, escolta, ¿que no sabs quí s' ha mort
 aquesta nit á la una?
 —No
 —Donchs ara t' ho acabo de dir.

QUATRE BUROTS.

GEROGLÍFICH.

× TUL
 I × I × M.
 I × L I

P. TALLADAS.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.